

ANALYSIS OF APPROACHES FOR ESTIMATING THE VALUE OF ATHLETES' TRANSFER TRANSACTIONS AND THEIR ACCOUNTING TREATMENT

Kiril Borisov

College of Healthcare and Sports, Plovdiv, Bulgaria

АНАЛИЗ НА ПОДХОДИТЕ ЗА ОЦЕНКА НА СТОЙНОСТТА НА ТРАНСФЕРНИТЕ СДЕЛКИ НА СПОРТИСТИТЕ И ТЯХНОТО СЧЕТОВОДНО ТРЕТИРАНЕ

Кирил Борисов

Колеж по здравеопазване и спорт - Пловдив

Abstract: This publication compares the methodological approaches for estimating the value of special intangible assets in sports organizations, namely - estimating the value of transfer transactions of athletes at their registration. The analysis is based on the example of the football game. Specific accounting techniques are indicated in the application of some of the international accounting standards that must be taken into account by sports clubs in order to properly reflect them in the financial statements of sports organizations.

Резюме: В настоящата публикация се прави сравнение на методическите подходи за оценка на стойността на особените нематериални активи в спортните организации, а именно – оценка на стойността на трансферните сделки на спортистите при тяхната регистрация. Анализът е направен на примера на футболната игра. Посочени са конкретни счетоводни техники при прилагане на някои от международните счетоводни стандарти, които трябва да се имат предвид от спортните клубове с оглед правилното им отразяване във финансовите отчети на спортните организации.

Увод

В сложната обстановка, в която се намира светът, футболът продължава да бъде популярен и търсен спорт, футболната индустрия не спира да се развива, футболните клубове търсят упорито начини да развиват дейността си. Според прогнозите на Sport Business Institute само футболните клубове от „Голямата петорка“ ще понесат около 4 млрд евро загуби през фискалната 2020 година, очевидно предизвикани от пандемията Covid 19.

Таблица 1. Финансови загуби на отборите от „Голямата петорка“ за 2020 г.

„Голямата петорка“	загуба
Висшата лига в Англия	1 млрд 250 млн евро
Испанската „Ла Лига“	950 млн. евро
Бундеслигата	750 млн. евро
Серия "А" (Италия)	650 млн. евро
Лига 1 (Франция)	400 млн. евро

Източник: Sport Business Institute

Тези обстоятелства важат и за българските футболни клубове, редица от които от година на година изпитват финансови затруднения и отпадат както от външни турнири, така и от първата футболна лига. Всичко това оправдава необходимостта от оптимизиране на разходите на футболните клубове, значителна част от които са разходите за трансферни дейности. По наше убеждение, прилагането на съвременен методологичен подход за оценка на предмета трансферните сделки със спортистите, може да допринесе за решаването на този проблем.

1. Появата на трансферните контракти във футбола

Един кратък исторически преглед ни показва следното: в културата на различните нации, по различно време, се споменават сведения за игра с топка, но Англия се счита за страната - родоначалник на футбола. В английския футбол е разработен единен набор от правила за футболната игра.

В процеса на формиране на футболната игра, едно друго събитие оказва значително влияние върху развитието на футболната индустрия - появата на първите професионалисти и включването в правилата на необходимостта клубът да разреши прехвърлянето (трансфера) на състезателя и да получи компенсация (заплащане) за неговото напускане. От този момент нататък започва да се говори за появата на трансферни сделки със спортисти и съответно за стойността на тези транзакции.

В интерес на истината, първият случай на трансферна транзакция, като нематериален актив, се е случил не в английския футбол, а в друг вид спорт. Данните за счетоводната политика на американския бейзболен клуб Milwaukee Braves (понастоящем Atlanta Braves) през 1963 г. сочат, че в бейзбола се въвежда тази практика. В последствие трансферната практика със спортисти получава частично юридическо признание през 1975 г. след съдебно дело между футболния клуб Атланта Фалконс и данъчните власти.

В Англия, в качеството на обект на счетоводството, е обичайно да се разглежда т. нар. регистрация на спортиста като специален вид нематериален актив, характерен за спортните организации. Първата оценка на стойността на регистриран спортист е направена през 1975 г. Тогава, като се прилага методологията за отчитане на човешките ресурси, е била изчислена стойността на основния отбор на ФК Ливърпул.

След това, с нарастването на популярността на футбола, се забелязва разрастване на футболната икономика, което на свой ред дава тласък на развитието на счетоводните методи. В това отношение правят впечатление разработките на Стивън Мороу [1]: „Поставяне на хората на баланса: Счетоводство на човешките ресурси за професионални футболни клубове“ 1992, „Управление на човешките ресурси на футболистите като активи: Разработване на методология“ 1995, „Футболистите като човешки активи. Оценката като критичен фактор за разпознаване“ 1996.

Разработките на Morrow са посветени на разработването на методологичен подход за оценка и отчитане на резултатите от трансферни дейности чрез главни букви. В този случай обект на счетоводство е регистрацията на спортист, придобита в резултат на трансферна сделка или получена в резултат на обучението на спортист в собственото му спортно училище. Стойността на такъв обект се изчислява въз основа на заплатата на играча и коефициента в зависимост от възрастта на играча към момента на приключване на спортния договор, т.е.

$$C = ГЗ \times K,$$

където:

C – стойността на правата за прехвърляне;

ГЗ – годишната заплата на състезателя;

K – коефициент, отчитащ възрастта на играча.

2. Методически подходи за определяне на стойността на трансферите

Стойностната оценка позволява даденият обект на отчитане да се разглежда като нематериален актив. Изследванията в разработките на Мороу намират приложение в дейността на УЕФА до въвеждането на «правилото Босман»¹ за определяне на компенсационните плащания между клубовете при възникване на спорни ситуации.

Същата модификация на метода за определяне на стойността на трансфера, предложена от Мороу става задължителна за прилагане в Нидерландия за всички професионални спортни клубове и се прилага и в България в случай на конфликти между футболните клубове по повод на размера на компенсациите за прехвърлянето на футболиста от единия клуб в друг.

Особеностите на финансовото нормативно-правно регулиране позволяваха до сравнително неотдавна (в края на ХХ-ти и началото на ХХI в.) на английските футболни клубове да избират между отчитане на резултатите от направените трансфери в качеството на доходи/разходи (отписване на разходите) и в качеството на нематериални активи (капитализиране на разходите). Редица други анализатори обръщат внимание в своите разработки на ефективността на избора на счетоводен подход – това са Николас Роуботъм, Ели Амир и Джиланда Ливни, а така също и Д. Форкър.

В своите разработки Н. Роуботъм [2] продължава подхода на С. Мъроу. Същият изследовател привежда логически доказателства за удовлетворяване на трансферния спортист като го категоризира като нематериален актив. Воден от този подход авторът прави анализ на стойностната оценка (цената) на трансфера. Анализът на активния пазар на трансфери дава възможност да се построи математически модел, който да даде оценка на стойността на трансфера на спортиста:

$$CT = e^{(11,9228 + 0,0601*TRM + 0,0525*RP - 0,0194*IC + 0,7684*ПУМ - 0,0192*В)} * (И),$$

където:

CT – стойност на трансфера на регистрирания спортист;

TRM – текущото равнище на майсторство на състезателя, пресметнато на броя на вкараните голове за предходния сезон в професионалното първенство;

RP – равнището на подготовката на състезателя, пресметнато на основата на броя на мачовете, в които състезателят е взел участие. Отчита се и фактът,

¹ През 1990-а Босман играе за Лиеж. Когато договорът му изтича, клубът му предлага нов, но с доста по-лоши параметри. Вместо 3500 евро заплата му трябва да стане 880 евро на месец. Босман отказва и решава да премине във френския Дюнкерк. Лиеж иска за него трансферна сума от 600 000 евро. Нито Дюнкерк, нито който и да е клуб би платил такава сума за не особено талантлив футболист. Босман решава да съди клуба си. Делото му отнема пет години., но Босман печели делото. Така футболисти получават право на свободно движение в Европейския съюз, трансферните суми отпадат след изтичане на контрактите, а клубовете се принуждават да задържат играчите с дългосрочни договори.

че мачовете в по-високите дивизии изискват и подготовка на по-високо ниво. Поради тази причина броят на мачовете се отчита като тегло. По-високо тегло се дава на мачовете от професионалната лига и международните първенства;

ИС – игрови стандарт, който се пресмята на базата на позицията, която заема клуба, в който е участвал състезателят през съответния сезон. Клубовете са подредени по следния начин: 1 – 1-во място Премиер Лигата, 92 – последно място в 3-та дивизия на Английската лига;

ПРМ – потенциално равнище на майсторство, което се пресмята на основата на информация за привличането на спортиста в националния отбор на различни равнища. Променливата приема значение «1» в случай, когато играчът е привлечен в националния отбор и «0» – в случай, когато не е привлечен;

В – възраст. Променливата се пресмята по формулата (23 – фактическа възраст), с което се цели да се отрази влиянието на разликите при състезателите от условната оптимална възраст от 23 години с отклонения нагоре и надолу (по-възрастни и по-млади).

И – равнището на инфлация, изчислена като темп на приръста на общите трансферни плащания на клубовете на Английската лига за определен сезон.

При тези обстоятелства стойността на трансфера се разглежда като частен случай на пазарната стойност, която от своя страна, се явява частен случай на справедливата стойност за активния пазар на трансфери на спортисти.

Разработката на Ели Амир и Джилада Ливни [3] е посветена на въпроса за установяване на връзката между бъдещите икономически ползи за спортния клуб и инвестицията, да се сключи договор за трансфер със спортисти. Актуалността на цитираното изследване се основава на загубата на спортните клубове от избора между незабавното изписване на трансферните разходи и тяхната капитализация. След въвеждането на IFRS 10² в политиката на отчетност безалтернативно се включват капитализацията на трансферните разходи и тяхната последваща амортизация. Важността на това изследване се дължи на факта, че един от критериите за признаване на нематериалните активи е именно тяхната връзка с бъдещите икономически ползи. С тази връзка в миналото се обосноваваше логически, опитът за статистическо доказателство е предприета от авторите Е.Амир и Дж.Ливни, без да даде еднозначен отговор.

В разглежданата публикация на въпросите на оценката на стойността на трансферната сделка е отделено много малко внимание. Посочва се, че за отчитане на обекта, придобит неотдавна (arm's length, буквално „на една ръка разстояние“) се прилагат фактическите разходи.

Въпреки това, може да се обърне внимание на позицията на авторите по въпроса за отчитане на резултатите от трансферната дейност, която отразява малко по-различна гледна точка. В качеството на обект на счетоводството авторите разглеждат спортните договори със състезателите (player contracts). По този начин акцентът върху трансферите се прехвърля от обективния план към

---

² МСФО 10 - Консолидирани финансови отчети очертава изискванията за изготвяне и представяне на консолидирани финансови отчети, изискващи предприятията да консолидират предприятия, които контролират. Контролът изисква излагане или права на променлива възвръщаемост и способността да се въздейства върху тази възвръщаемост чрез власт над инвестираното лице.

МСФО 10 е издаден през май 2011 г. и се прилага за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2013 г.

вторичния, юридически план. Във всичко останало подходът съвпада с този на Мороу.

В центъра на трансферните сделки и трансферните договори стои най-съществената клауза, а именно - компенсационните плащания или «стойността» на спортиста по съответния договор. «Цената» или «стойността» на спортиста - това са условни обозначения, означаващи сумата, която предстои да се изплати на спортния клуб, в който преминава спортистът. Системата на компенсации за трансфера на спортистите от един спортен клуб в друг е световна практика. Тази система осигурява устойчиво развитие на професионалния спорт и позволява на спортните клубове да влагат значителни средства за подготовката на резервите на своя клуб и да нямат опасения, че талантливите млади спортисти без компенсации ще напуснат своя клуб.

Националното законодателство не предвижда норми, които да регулират въпросите за компенсационните и други плащания при трансфер на спортисти. В текста на Закона за физическото възпитание и спорта няма указания за това, че взаимното съгласие между спортните клубове за преминаването на спортиста трябва да се оформи като възмезден граждански договор. Освен това, ако спортистът напусне своя клуб по време на действие на договора, под споразумението за прехвърляне почти винаги се разбира определена сума (трансферни плащания, стойността на лиценза на спортиста, компенсация за подготовката му и т.н.), която да се плати от новия работодател. По наше мнение, държавата, в лицето на компетентните органи може да приеме съответните правни актове на националното законодателство, непротиворечащи на препоръките на международните спортни федерации, определящи механизми и критерии, които формират цената на спортните договори в страната. Държавата има право да влияе върху формирането на спортния пазар с цел защита на националните интереси, правата на спортистите и спортните организации.

В същото време трябва да се посочи, че добре развитата система за извършване на трансферите, осигурява получаването от спортните клубове на значителни парични средства за спортистите от висока класа. В съответствие с нормативните актове на спортните федерации и асоциации, тези средства от трансферите се изплащат първо на треньорите, които са подготвили трансферирания спротист, а другата част отива за развитие на съответния спортен клуб. Ето защо, трансферите може да се разглеждат като съставна част на спортното и финансово стимулиране.

В спорта се използва и понятието «рейтинг» при оценката на професионалните качества на спортиста, треньора, съдията, отбора, клуба и т.н. В тези случаи рейтингът се третира като резултат (или сума от резултати) от участието на съответния субект в шампионата, турнира, състезанието. Рейтингът се разглежда и в качеството на един от обективните критерии за оценка. Той в значителна степен може да съдейства за установяване на по-обективна оценка на спортиста или треньора в договора.

Нагледно ролята на рейтинга, като критерий за оценка на спортиста, може да се види от примера с баскетболната игра у нас. В българския баскетбол се води статистически протокол от срещата, в който се отбелязват следните параметри: отбелязани точки (1), завършващи подавания (асистенции) (1), пресечени пасове (1, 4), блокирани стрелби (1, 2), борби в защита (1, 2), борби в нападение (1, 4), понесени нарушения (0, 5), брой пропуснати стрелби за 2 точки (-1), брой пропуснати стрелби за 3 точки (-1, 5), брой пропуснати наказателни удари (-0, 8), грешни подавания (-1, 4), технически грешки (-1), лични нарушения

(-1). В скобите са показани коефициентите, с които се отчитат параметрите в крайното уравнение. Полученото число се дели на игровото време на терена на играча, оценявайки полезността му (коефициент на полезност на играча - КПИ) за всяка минута от престоя му на терена. КПИ може да послужи на треньорите само с това, че със своята тремавост, той ги прави още по-авторитетни.

Професионалните треньори не обръщат внимание на КПИ. Те коригират своята експертна оценка според неговите критерии. Всички възможни параметри се умножават с коефициентите, събират се и в такъв вид се представят на треньора за коригиране на действията му. Става дума за създаването на информационен масив от нелинейно взаимодействащи параметри, нямащ конкретен физически смисъл. Тази нелинейност на взаимодействие между съставните елементи на този масив, неизбежно води до завишаване на стойностите. Треньорът свързва всички постижения на играча с отборните успехи, което се възприема като положителна разлика в мача.

Трансферната стойност на спортиста се определя от т.нар. меко законодателство, т.е. от правните актове на международните и националните спортни федерации, асоциации, но с отчитане на рейтинга и други обективни и субективни ориентири. По тази причина наложително изисква да разработят официална методология, методика и ред на поддържане на рейтинга на спортистите, спортните клубове, а също и отчитането на резултатите им при разглеждане на финансирането, оказването на помощ и поддръжка.

Трябва да се отчете и фактът, че в правилата на всеки клуб винаги има конфиденциална информация за цената на много от играчите. Според тази група играчи се изгражда линията на зависимост на рейтинга към стойността. Взема се предвид базова, изходна точка, без корекции в различни други аспекти на преминаването. Тази аналитична зависимост позволява рейтинът на играча да се превърне в стойност и тя да се сравни със стойността, искана от агента на спортиста. Разликата между тези две величини характеризира ефективността на клуба при придобиването на нови играчи.

От правна и икономическа гледна точка трансферната цена на спортния договор трябва да има своя обосновка. Съществува мнение, че всяко преминаване на спортистите трябва да се регулира само от трудовото право. В такъв случай и всички компенсации при трансфера трябва да се регулират само от трудовото право, а то тълкува различните понятия малко по различен начин (командировка, преместване на местоработата, режим на работно време и почивка и т.н.), изисква допълнителни компенсации и разходи.

У никого от спортните юристи няма съмнение, че договорът за трансфер на спортиста има компенсационен характер, в това се състои една от съществените му характеристики. Спортният клуб, подготвил спортиста или сключил с него по-рано договор, ще понесе определени загуби във връзка с това и по тази причина е в правото си да разчита на компенсация за тези загуби.

По своята правна природа трансферният договор е възмезден, състоящ се в прехвърляне на претенцията на клуба към спортиста, основаващ се на договорно задължение, по силата на което рядко на самия спортист и по правило, на приемащия клуб, трябва да бъдат възстановени разходите за повишаването на спортното майсторство на играча, направени от предаващия клуб (платени компенсационни суми, платен трансфер на спортиста, стойността на лиценза на спортиста, плащанията за прехвърляне на правата, произтичащи от инвестиционния процес и създадения нематериален актив).

Възмездният характер на трансфера може да се определи като инвестиция «за подготовката на млади играчи»; като плащания за обучение, подготовка и повишаване на спортното майсторство на играча при сключване на договор.

Както беше посочено, у нас все още няма методика за изчисляване на цената на спортния договор или трансфер от материална (икономическа) гледна точка. Но според изложеното по-горе, може да се допусне, че в цената се включват:

- разходи за подготовката на спортиста, т.е. тези загуби, които е понесла школата или друго учебно заведение по време на обучението на спортиста³. За ориентир може да се ползва Постановлението на Министерството на младежта и спорта за финансовите разходни норми за храна за учащите се в специализираните спортни школи и средни спортни училища; за разходните норми за провеждане на спортни мероприятия, материалното осигуряване на участниците и съдиите;

- заплащания на треньора и други специалисти, участващи в подготовката на спортиста;

- цената на оборудването, съоръженията, екипировката и други спортни принадлежности, използвани при подготовката на спортиста;

- цената на лиценза на спортиста;

- размер на заплатените от спортния клуб данъци и други плащания за спортиста;

- разходите за медицински прегледи и застраховки на спортиста;

- цената за преминаването на спортиста;

- стойността на социалния пакет (командировки, пътни разноски за пътувания до местата за почивка, мобилен телефон, семейни обезщетения, плащания за повишаване на образованието и т.н.);

- рейтинговата стойност на спортиста;

- трансферната стойност, платена на предишния клуб (по отношение на преминаващия спортист);

- разходите за придобиване на нов спортист, вместо преминаващия;

- загуби;

- други разходи.

Условията на цената на спортния договор се определят от страните по договора: спортни клубове (организации), предаващи и приемащи спортиста, а също и от самия спортист, ако в условията на договора това е предвидено. Освен това, възможно е да има препоръки от международната спортна федерация по даден спорт. Ако по цената на трансферния договор възникне спор, който се прехвърля за разглеждане от спортни съдилища (арбитражи), следва да се вземе под внимание натрупаната съдебна практика, и някои други обстоятелства. Например Международният спортен съд в Лозана, определящ размера на обезщетението на спортист или спортен клуб, отчита специфични обстоятелства като [4]:

- остатъчната стойност по договора на спортиста (разликата между заплащането в новия спортен клуб и стария);

---

³ Във ФИФА компенсациите за подготовката се изчисляват на основата на стойността на подготовката, обучението и категоризацията в страната на новия клуб (М.А Прокопец, Д.И Рогачев, Ф. Вегер (2012). Разрешение футбольных споров: Анализ практики Палаты по разрешению споров ФИФА, РФС и спор-тивного арбитражного суда (г. Лозанна) Изд.«Статут», с. 488

- механизъм за солидарност – компенсация за предходния клуб за подготовката на спортиста и др.;
- хонорарите на агента, организиран трансфера на спортиста;
- пропуснатата трансферна стойност;
- влияние на националното законодателство върху размер на трансфера (националното законодателство в някои страни предвижда като задължително условие, включено в трудовия договор със спортиста, обезщетение);
- спецификата на спорта като цяло и за конкретния вид спорт (спортен пазар);
- допълнителни разходи;
- съдебни разходи.

3. Практически решения за счетоводното третиране на дейността на спортните клубове

Съгласно Закона за физическото възпитание и спорта (ЗФВС) “трансфер на спортисти” е нормативно регулиран акт за промяна в клубната принадлежност и състезателните права на спортистите. Състезателните права са съвкупност от правото на спортиста да участва в тренировъчната и състезателната дейност на спортен клуб, както и свързаните с това участие имуществени и неимуществени права. Състезателни права за определено физическо лице се създават чрез картотекирането му, с което то придобива статута на спортист. Картотекирането се извършва от спортната федерация по предложение на членуващ в нея спортен клуб и има срок една спортно-състезателна година. Спортистът е длъжен да се състезава само от името на клуба, към който е картотекиран. Сключените договори на футболистите в българските клубове не им дават право да напуснат клуба, за който се състезават или да играят за някой друг, без разрешение на клуба, с който са сключили договор, освен ако договорът с предишния клуб е прекратен или изтекъл⁴ [5].

Състезателните права на спортистите професионалисти се упражняват за срока на договора, сключен със спортния клуб, а на спортистите аматьори – за срока на картотекирането. Състезателните права на спортист се прехвърлят от клуба, към който той е картотекиран, чрез възмезден договор за трансфер, в резултат на който спортистът променя своята клубна принадлежност. Състезателните права на спортист могат и да се преотстъпват от един спортен клуб на друг за определен период от време в рамките на спортно-състезателната година.

С възмезден договор за трансфер състезателните права на професионален спортист може да се прехвърлят от спортния клуб, към който е картотекиран, на друг спортен клуб срещу определена цена. При трансфер на състезателни права, възникнали на основание трудов договор, трудовото правоотношение със състезателя не се прекратява.

За отчитане трансферирането на състезателни права на спортисти в спортните организации следва да се имат предвид разпоредбите на НСС 38 - “Нематериални активи”.

В случай, че при изготвянето на годишните финансови отчети за предходни периоди горепосоченото не е взето предвид и се определи, че това води до наличие на фундаментална грешка по смисъла на НСС 8 - “Нетни печалби или загуби за периода, фундаментални грешки и промени в

⁴ Съгласно чл.17ал. а) от Правилника за статута и трансферите на футболистите на БФС от 2012 г.

счетоводната политика”, т.е. финансовите отчети за предходните периоди не могат да се считат за достоверни, в годишния финансов отчет за съответната година следва да се коригира грешката и да отчете ефекта от корекцията по реда на НСС 8.

НСС 8 предлага два подхода за отчитане – препоръчителен и допустим алтернативен подход. Спортната организация следва да избере и да утвърди в счетоводната си политика един от тях.

Напълно основателен е критичният преглед върху възприетите подходи у нас за счетоводно отразяване на разходите по придобиване на права върху футболисти, възприети от футболните клубове, както и тяхното влияние върху отчетените финансови резултати и финансовото им състояние, направен от Р. Маринова и Ат. Атанасов [6].

Цената за преотстъпване на състезателните права на спортист от един спортен клуб на друг спортен клуб за определен период от време се третира като приход от услуга. Напълно можем да се съгласим с твърдението, че „състезателните права, които са обект на прехвърляне при трансфера на професионални футболисти от един футболен клуб в друг, отговарят на критериите за признаване и могат да се третират като дълготрайни нематериални активи (ДНМА) в придобиващия клуб, съгласно МСС 38 *Нематериални активи*]. Този международен счетоводен стандарт се допълва от МСС3, според който при счетоводното отчитане на бизнес-комбинациите, активите и пасивите, се отразяват по тяхната справедлива стойност към датата на трансферната операция. Правилно и обосновано е уточнението, когато се придобива футболен клуб и състезателни права върху футболисти, сключили договори с клуба, които изтичат след по-малко от 12 месеца, считано от датата на осъществяването на бизнес комбинацията. то придобитите права да се отчитат като разход, а не формирането на нематериален актив.

За периода на преотстъпването трудовият договор на спортиста с преотстъпващия клуб не се прекратява, поради което клубът следва да продължи да съблюдава ангажиментите си, произтичащи от този факт и регламентирани в Кодекса на труда, Кодекса за социално осигуряване, Наредбата за командировките в страната (респ. в чужбина) и др.

Наложително е и да се уточни, как да се третира данъчно трансферът на спортисти по смисъла на Закона за добавената стойност. Очевидно трансферът на спортист от един спортен клуб към друг е доставка с услуга (“осигуряване на персонал”), поради което следва да се прецени за съответната сделка – облагаема доставка ли е или освободена, респективно - следва ли да се начисли ДДС. В 5-дневен срок от настъпване на данъчното събитие спортната организация следва да издаде данъчен документ по реда на глава 23 от ЗДДС.

По силата на чл. 80 от Закона за физическото възпитание и спорта „трансфер или преотстъпване на състезателни права на спортист, представлявал Република България, на друга държава се извършва след предварително писмено съгласие на министъра на младежта и спорта“. В света има 19 държави, които налагат лимити на броя на чуждестранните играчи в един клуб. Още 14 страни също ограничават броя на играчите от страни, които не са членка на Европейския съюз. Например, в Гърция не се разрешава в даден клуб да се приемат повече от 8 състезателя от страна, която не е членка на ЕС. В България и Словения по време на играта на стадиона не се допускат едновременно повече от три такива играчи.

Заклучение

Безспорна е важноста на правилните и обосновани счетоводни операции, свързани с трансферната цена на спортистите. Трансферите между спортисти и треньори дават чувствителен финансов ресурс в клубовете и ги правят по-устойчиви. В същото време не трябва да се подценяват счетоводните техники при отразяването на трансферните сделки във финансовите отчети на клубовете. Те трябва да са ясни и прозрачни, съответстващи на възприетите международни и национални счетоводни стандарти.

Библиография

[1] Morrow, Stephen. (1996) Football Players as Human Assets. Measurement as the Critical Factor in Asset Recognition: A Case Study Investigation. Journal of Human Resource Costing & Accounting ISSN: 1401-338X <https://doi.org/10.1108/eb029024>

[2] Rowbottom, N. Intangible asset accounting and accounting policy selection in the football industry, A thesis submitted to the Faculty of Commerce and Social Science of The University of Birmingham for the degree of Doctor of philosophy. 1998. Birmingham. p, 347.

[3] Amir, E. and G. Livne. Accounting, valuation and duration of football player contracts // Journal of Business Finance & Accounting. 2005. № 32. P. 549 – 586

[4] М.А Прокопец, Д. И. Рогачев, Ф. Вегер Ф. (2012). Разрешение футбольных споров. Анализ практики Палаты по разрешению споров ФИФА, РФС и Спортивного арбитражного суда"(г.Лозана), Издательство „Статут“. с. 188.

[5] Правилник за статута и трансферите на футболистите. София. БФС. 2012. <https://bfunion.bg/uploads/import/files/PSTF.pdf>.

[6] Маринова, Р. и Ат. Атанасов. Счетоводни аспекти на придобиването на права върху футболисти в резултат на бизнескомбинации. списание „Управление и устойчиво развитие“ 3/2011, с. 115.